

YLEISIÄ ESTEETTÖMYTTÄ EDISTÄVIÄ SUUNNITTELUPERIAATTEITA

1. TAVOITTEET YLEISKAAVOITUKSESSA

- **Asutusalueet, palvelut, työpaikat ja keskustat**
 - Toimintojen suhde toisiinsa; etäisyydet
 - Maastollinen valinta
 - Hyvä ja selkeä opastus sekä rakennuksen ulkopuolella että sisäpuolella.
- **Liikenteen kasvun hillintä**
 - Päivittäisten palveluiden sijainti tiiviissä paketissa
 - Joukkoliikenteen helppo saavutettavuus
 - Tiiviit ja yhtenäiset kyläyhteisöt
- **Joukkoliikenteen edellytykset**
 - Hyvä saavutettavuus; asuinalueet, työpaikat, koulut
 - Luontevat joukkoliikennereitit
- **Moottoriväylät**
 - Eritasoratkaisut ja niissä kevyen liikenteen jatkuvat yhteydet
 - Otettava huomioon kevyen liikenteen alitus- tai ylityskohdat pääreiteillä
- **Pääväylät**
 - Asuinalueiden ja palveluyksiköiden sijoittaminen niin, etteivät ajoradat risteä kevyen liikenteen reittien kanssa samassa tasossa
 - Luodaan mahdollisuudet sijoittaa pääväylä helppokulkuiseen maastoon erityisesti kevyen liikenteen pääraitin seurattessa rinnalla
- **Kevyen liikenteen reitit**
 - Helppokulkuinen maasto
 - Toiminnallisesti tehokas yhdyskuntarakenne
 - Isojen väylien estevaikutus poistettava eritasoratkaisuilla
 - Esteettömyyden mahdollistava pääväylien sijainti ja kevyen liikenteen reittien jatkuvuus
- **Virkistysalueet**
 - Isojen kokonaisuuksien ja alueiden välisten yhteyksien säilyttäminen
 - Ulkoilureittien suunnittelussa tulee varautua myös esteettömään tarjontaan ja suunnitella useita eripituisia ja liikkumisen kannalta eri vaikeusasteisia reittivaihtoehtoja
- **Luontokohteet**
 - Yhtenäisiä alueita
 - Ekologiset yhteydet alueiden välillä
 - Tutustumiskohteisiin esteetön reitti

2. TAVOITTEET ASEMAKAAVOITUKSESSA JA RAKENTAMISTAPAOHJEISSA

• **Palvelupisteet**

- Sijainti lähelle julkisia liikenneyhteyksiä
- Hyvät yhteydet eri palvelupisteiden ja asuin- ja työpaikka-alueiden välillä
- Palveluihin yhtenäiset turvalliset kevyen liikenteen reitit
- Kevyen liikenteen reitin pituuskaltevuustavoite enintään 5 %; sivukaltevuus enintään 2 %

• **Asuinrakennukset**

- Pysyvää asutusta kiinteistölle vain, jos on mahdollista rakentaa perille asti hitaasti liikennöitävän ajoväylän vaatimukset täyttävä ajotie
- Edistetään mahdollisuutta rakentaa hissittömiin taloihin hissi
- Pihassa oltava esteetöntä oleskelutilaa ja esteetön pääsy asunnosta pysäköintipaikalle
- Varattava mahdollisuus järjestää sähköpyörätuoleille / potkupyöräkelkoille ja niiden latauspisteelle paikka ulko-oven lähelle suojakatokseen tms. helppopääsyiseen paikkaan
- Sähköiset apuvälineet lisääntyvät. Tarvitaan tilaa hisseihin, pyörävarastoihin ja kääntymistilaa porrastasanteille, jotta seniorit, vammaiset nuoret ja perheet, joissa on vammaisen perheenjäsen, voivat asua kodeissaan.
- Vältettävä pysäköintipaikkojen järjestämistä niin, että moottoriajoneuvot joutuvat peruuttamaan pihalta ajoradalle kevyenliikenteenväylän yli

• **Rakennuksen sisäänkäynnit**

- Selkeä orientoituvuus ja kulkureitit sekä riittävä valaistus tontilla
- Esteetön sisäänkäynti, portaiden yhteyteen hissi tai luiska; käsijohteet portaiden ja luiskan molemmille puolille
- Luiskan leveys vähintään 0,9 m; ja pituuskaltevuustavoite enintään 5 %
- Pitkissä luiskissa 6,0 metrin välein lepotasanne, jossa apuvälineellä kääntyminen mahdollista, ja molempiin päihin vähintään 2 metrin pituinen tasanne
- Ovien avautumissuunta määriteltävä niin, että ovi ei känny esteettömän kulkureitin eteen

• **Pysäkkien sijoittelu**

- Pysäkit lähelle palvelupisteitä ja asuntoja
- Pysäkkien hyvä saavutettavuus kevyen liikenteen väyliä pitkin
- Pysäkin läheisyyteen selkeästi erottuvat ja helposti havaittavat suojatiet
- Pysäkiltä pitää päästä apuvälineellä matalalattiabussiin. Korkeusero ei saa estää pysäkillä pääsemistä

• **Kokoojakadut**

- Kadun sijainti helppokulkuiseen maastoon, pituuskaltevuustavoite enintään 5 %
- Ajoväylän ja kevytliikenteen väylän risteämisen suunnittelussa maaston korkeusasemat huomioon (mahdolliset eritasoratkaisut)
- Riittävä mitoitus toimintojen erottamiselle

• **Tonttikadut**

- Kiinteistön liittymä kadulle mielellään tasainen, pituuskaltevuustavoite enintään 5 %
- Sijoitus helppokulkuiseen maastoon; pituuskaltevuustavoite enintään 8 %
- Tontti- ja katuliittymien huomioon ottaminen

• **Kevyen liikenteen reitit, pyörätiet**

- Kevyen liikenteen reittien jatkuvuus; turvallisen kattavan verkoston rakentaminen asuinalueilta kouluille, pysäkeille ja palvelukeskuksiin
- Yhdistetyn jalkakäytävän ja pyörätien leveys tavoite vähintään 3,5 m
- Erotuskaista jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden välillä (mahdollisuuksien mukaan)
- Suojatiepinnoitteen oltava tasainen.

- Suojatien reunakivetyksen kaltevuus ei saa olla jyrkkä, koska se aiheuttaa ongelmia apuvälineiden kanssa liikkumiselle
 - Palveluasuntojen välittömään läheisyyteen varattava reitti "rollaattorilenkille" laadukkaaseen ympäristöön
 - Liikennevalojen painikkeiden oltava korkeudella, jolla pyörätuolistakin ylettyä painamaan. Painikkeelle ei saa olla jyrkkää korkeuseroa, kasvillisuutta, lumiesteitä.
 - Kevyenliikenteenväylille riittävä valaistus, ei vain autojen ajoradoille.
- **Kävelykadut ja aukiot**
 - Kulkuväylien leveys vähintään 2,3 m jotta koneellinen puhdistus onnistuu
 - Vapaan kulkuväylän leveys oltava vähintään 1,5 m jotta pyörätuolin käyttäjä avustajineen tai opaskoiran kanssa liikkuva mahtuvat kulkemaan; kahden pyörätuolin / lastenvaunujen kohdatessa leveyden tulee olla 1,8 m
 - Pituuskaltevuustavoite enintään 5 %, sivukaltevuustavoite enintään 2 %
- **Alikulut**
 - Riittävästi tilaa kadun molemmin puolin, jotta alikulusta ulostulevien luiskien kaltevuudet ovat riittävän loivat - mieluiten enintään 5 %
 - Valaistuksen oltava tasainen ilman katvealueita
- **Liikkumisesteisen pysäköintipaikat**
 - Sijainti palveluihin johtavan esteettömän ovien tai hissien läheisyyteen, leveys 3,6 m ja syvyys 5,0 m
 - Mitoitus: 2 liikuntaesteisen pysäköintipaikkaa jokaista alkavaa 50 autopaikkaa kohti, ja 1 lisäpaikka jokaista seuraavaa alkavaa 50 paikkaa kohti
 - Tilavaraus esteettömän sisäänkäynnin lähelle liikkumisen apulaitteille (rollaattorit, pyöräkelkat, sähköpyörätuolit, kolmipyöräpolkupyörät jne.)
 - Mielellään sininen pohjaväri, jotta eivät täyty muista ajoneuvoista
- **Puistokäytävät ja levähdyspaikat**
 - Kulkuväylien kokonaisleveys vähintään 2,3 m, jotta koneellinen puhtaanapito onnistuu
 - Vapaan kulkuväylän leveys vähintään 1,5 m
 - Levähdyspaikkojen suositeltava etäisyys toisistaan erikoistason reiteillä 50 m ja perustason reiteillä 250 metriä
 - Pituuskaltevuustavoite enintään 5 %
 - Pyörätuolin kääntymispaikaksi varattava tila on 1,5 x 1,5 m. Huomioitava, että sähköiset apuvälineet yleistyvät, ja tarvitsevat enemmän tilaa.
 - Istuinpenkeissä käsituet, penkkiryhmissä vaihtelevia istuinkorkeuksia (esim. moni rollaattorin käyttäjä pystyy ilman apua nousemaan ylös vain korotetulta istuintasolta)
 - Penkkejä myös kesäauringolta suojattuihin kohtiin
 - Roskakorien sijoitus helppopääsyiseen kohtaan
- **Julkisen tilan valaistus**
 - Valaistuksen tasaisuus ja oikea suuntaus oleellista; valaisimia sijoitettava riittävän tiheästi
 - Valaisinmallin valinnassa otettava huomioon häikäisyn estyminen
- **Talvikunnossapito**
 - Varataan pysäköintialueille, toreille ja julkisille ulkoalueille riittävästi lumenvarastointitila
 - Aurauksen yhteydessä varmistettava kevyenliikenteenväylien liittymäkohtien avaus ja hiekoitus.
 - Suojateiden kohdalta lumiauran jättämät vallit poistetaan nopeasti
 - Kevyenliikenteenväylillä ja puistoteilla aura ei saa jättää lunta pehmeäksi kerrokseksi, apuväline ei pääse siinä liikkumaan
 - Piha-alueet aurataan tasaiseksi, invataksien nostimet eivät toimi epätasaisella alustalla